

W 6. r. ż. dziecko osiąga wzrost: dziewczynki – 116,1 cm, chłopcy – 117,8 cm; oraz masę ciała: dziewczynki – 20,9 kg, chłopcy – 21,8 kg.

Kościec dziecka pozostaje nadal „elastyczny i miękki, z nasadami kostnymi chrząstkowymi, o przyczepach więzadłowych wprowadzie dość prężnych, lecz cienkich i słabo przyrośniętych do kości. Ustalają się naturalne krzywizny kręgosłupa: szyjna, grzbietowa i lędźwiowa. Proces różnicowania w obrębie układu kostnego i mięśniowego nie jest jeszcze zakończony. Płuca dziecka sześciolatka wykonują ok. 23 oddechów na minutę (u dorosłego ok. 16), serce w spoczynku wykonuje 90–110 uderzeń na minutę (u dorosłego 60–80). Jednakże tętno w dalszym ciągu bywa nieregularne. Większa proporcjonalnie jest powierzchnia oddechowa płuc, występuje żywszy i krótszy czas obiegu krwi, a zatem lepsze utlenienie tkanek. Zjawisko to sprzyja przyspieszeniu procesów przemiany materii i uznane jest za jeden z ważniejszych bodźców ogólnego rozwoju. Waga mózgu u sześciolatka wynosi ok. 90% wagi mózgu człowieka dorosłego (tj. ok. 1200 g). W tym wieku najszybciej rosną płaty czołowe stanowiące podłoże dla regulujących funkcji kory i czynności orientacyjnych. Dzięki wyższym czynnościom kory następuje rozwój działalności orientacyjno-badawczej, procesów poznawczych oraz uczuć bardziej złożonych od emocji. Kora reguluje również czynności podkorowe i wywiera na nie hamujący wpływ. Proces mielinizacji i dalsze dojrzewanie synaps trwają, jednak siła hamowania w tym wieku jest nadal stosunkowo słaba.

Ruchy dziecka stają się coraz bardziej skoordynowane, celowe, oszczędne, bardziej

zręczne, szybkie i dokładniejsze. Tracą także w dużej mierze impulsywny charakter, przechodząc w ruchy dowolne, świadomie zamierzone. Wielokrotne powtarzanie różnych czynności prowadzi poza tym do zautomatyzowania pewnych ruchów, do wytworzenia nawyków ruchowych, co umożliwia rozwój prakcji — czynności dających określone efekty, wykonywanych przy pomocy narzędzi i opartych na nawykach ruchowych. Rozwój prakcji następuje w toku posługiwania się narzędziami i przedmiotami codziennego użytku, przy ubieraniu się, myciu, jedzeniu. Dlatego też dziecku 6-letniemu nie sprawia trudności samodzielne ubieranie się, zawiązywanie butów czy zapinanie guzików. Pod wpływem automatyzacji zmniejsza się napięcie mięśniowe i ruchy dziecka stają się bardziej sprawne, szybsze, dokładniejsze i oszczędniejsze. Zanikają ruchy zbyteczne i tzw. przyruchy (współruchy, synkinezyje), jak np. wysuwanie języka. Poza tym dziecko może już wykonywać pewne czynności bez patrzenia, kierując się wrażeniami dotykowymi i kinestetycznymi. W wieku 6 lat chód staje się dojrzałym sposobem poruszania się podobnym do chodu dorosłych. Wzrasta wydatnie długość kroku przy bieganiu (od ok. 38 cm u trzylatków do ok. 80 cm u sześciolatków). Rozwija się również technika biegu: dziecko biega nie tylko szybciej, ale także bardziej harmonijnie i estetycznie, co związane jest z lepszą koordynacją pracy kończyn górnych i dolnych, pochYLENIEM tułowia do przodu i unoszeniem kolan. Dzieci 6-letnie wykonują coraz bardziej precyzyjne czynności, jak rzucanie, chwytanie, obejmowanie przedmiotów czy nawlekanie koralików. Bardziej koordynują swoje ruchy, stają się coraz bardziej samodzielne i niezależne od dorosłych w zakresie samoobsługi. W tym okresie wzrasta także umiejętność utrzymywania równowagi zarówno statycznej, jak i dynamicznej — potrafią stać nieruchomo z zamkniętymi oczami i przechodzić po wąskiej ławce bez upadku.

W wieku 6 lat zmysłowe narządy odbiorcze, receptory, są już w dużej mierze ukształtowane. Doskonają się natomiast funkcje analizatorów w korze mózgowej, zwłaszcza analizatora wzrokowego, słuchowego, skór nego i kinestetycznego. W szybkim tempie wzrasta bystrość wzroku przy rozróżnianiu przedmiotów z odległości. Bezpośredni czynny kontakt dziecka z otoczeniem ma charakter wielozmysłowy, chociaż wykonywane czynności odbywają się coraz bardziej pod kontrolą wzroku i w poznawaniu świata zaczynają dominować spostrzeżenia wzrokowe. U dzieci 6-letnich rozwija się zdolność do świadomego zapamiętywania i przypominania, czyli pamięć dowolna. U dzieci 6-letnich wzrasta pojemność pamięci i zdolność zapamiętywania; np. dzieci trzyletnie zapamiętują około 3 przedmioty bezpośrednio po ich ekspozycji, a sześciolletnie — około 6 przedmiotów.